U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Viktora Kučery a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Jakuba Camrdy v právní věci žalobkyně: **T. C. H.,** zast. Mgr. Vratislavem Polkou, advokátem se sídlem Vinohradská 1233/22, Praha, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 22. 2. 2021, č. j. 54 Az 5/2020 - 24,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává.**

Odůvodnění:

[1] Kasační stížností se žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) domáhala zrušení v záhlaví označeného rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem (dále jen „krajský soud“), kterým byla zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 21. 8. 2020, č. j. OAM-172/ZA-ZA11-HA08-2020; tímto rozhodnutím nebyla stěžovatelce udělena mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

[2] Stěžovatelka přicestovala do České republiky v roce 2003, od té doby se do své vlasti nevrátila. Disponovala povolením k dlouhodobému pobytu (podnikala jako osoba samostatně výdělečně činná), ale o toto povolení podle svých slov přišla, neboť si omylem neprodloužila živnostenské oprávnění (z kopie cestovního pasu obsažené ve správním spise je zřejmé, že poslednímu povolení k dlouhodobému pobytu skončila platnost dle 30. 10. 2011; dne 22. 5. 2012 bylo stěžovatelce vydáno rozhodnutí o správním vyhoštění). Žádost o mezinárodní ochranu podala stěžovatelka dne 23. 2. 2020 v Přijímacím středisku cizinců Zastávka. K této žádosti uvedla, že z České republiky nechce odjet, má zde rodinu – přítele T. X. T., r. X, s povoleným trvalým pobytem a dvě děti (syna D. M. T., r. X, rovněž s povoleným trvalým pobytem, a dceru T. M. L., r. X, bez pobytového oprávnění, která mluví pouze vietnamsky). Ve Vietnamu by musela začít život od začátku, žijí tam sice její rodiče, ale jsou hodně staří, bydlet by u nich nemohla. Uvedla, že je národností Kinh, dorozumí se pouze vietnamsky (pohovoru byl přítomen tlumočník) a nemá žádné náboženské ani politické přesvědčení.

[3] Žalovaný uvedené důvody, spočívající primárně ve snaze o legalizaci pobytu na území České republiky, neshledal jako relevantní z hlediska možného udělení některé z forem mezinárodní ochrany, a proto vydal napadené rozhodnutí. Proti němu podala stěžovatelka žalobu. V ní namítala, že žalovaný dostatečně neposoudil důvody pro udělení mezinárodní ochrany. Vyjádřila přesvědčení, že jí měl být udělen azyl z humanitárního důvodu, neboť žije ve složité situaci, která jeho udělení odůvodňuje. V opačném případě by se musela vrátit do země, kde není zajištěna garance lidských práv a svobod a kde bude muset jako osoba bez jakýchkoli prostředků žít na ulici. Současně nelze vyloučit, že bude po návratu vystavena perzekuci ze strany státních orgánů.

[4] Krajský soud se v napadeném rozsudku ztotožnil se závěry žalovaného ohledně snahy o legalizaci pobytu na území České republiky a uvedl, že rozhodnutí žalovaného je dostatečně podložené. V průběhu správního řízení neuvedla žádnou skutečnost, která by udělení mezinárodní ochrany odůvodňovala; stěžovatelka před svým odjezdem neměla ve Vietnamu žádné obtíže. Krajský soud také zdůraznil, že na udělení humanitárního azylu není právní nárok. Stěžovatelčina situace není případem hodným zvláštního zřetele, pro který by jí měl být udělen humanitární azyl. Za důvod hodný zvláštního zřetele lze považovat závažné okolnosti, jako je např. vysoký věk, zdravotní stav u osob zvlášť těžce postižených nebo nemocných, příchod z oblastí stižených humanitární katastrofou apod., nic takového však stěžovatelka netvrdila. Z obsahu spisu nic nenasvědčuje tomu, že by jí v případě návratu do vlasti hrozilo jakékoli pronásledování. Žalobu stěžovatelky proto podle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), jako nedůvodnou zamítl.

[5] V kasační stížnosti stěžovatelka uvedla, že rozsudek krajského soudu napadá z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s. Nesouhlasila s posouzením krajského soudu a zdůraznila, že krajský soud měl její případ posoudit jako případ hodný zvláštního zřetele ve smyslu § 14 zákona o azylu. V případě návratu do Vietnamu by totiž musela opustit svou rodinu, čímž dojde k zásahu do jejího soukromého a rodinného života. Stěžovatelka uvedla, že není jasné, z jakých konkrétních poměrů žalovaný správní orgán vycházel, ani to, jak zjištěné skutečnosti hodnotil. Také připomněla, že v jejím případě nejde o pouhou legalizaci pobytu, má zde totiž rodinu, na kterou rozhodnutí žalovaného rovněž dopadá. Žalovaný nezjistil stav věci dostatečně, proto je jeho rozhodnutí nepřezkoumatelné, stejně jako rozsudek krajského soudu, který závěry žalovaného aproboval.

[6] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti připomněl, že stěžovatelka neuvedla v průběhu správního řízení žádné azylově relevantní skutečnosti. Vietnamské státní orgány se o ni před jejím odjezdem nezajímaly, přičemž samotná existence rodinných vazeb na území České republiky důvody pro udělení mezinárodní ochrany v žádné její formě nepředstavuje. K legalizaci pobytu na území slouží zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), instituty v něm uvedené (jednotlivá pobytová oprávnění) nelze mezinárodní ochranou nahrazovat. Navrhl proto, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost stěžovatelky jako nedůvodnou zamítl.

[7] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatuje, že je podána včas, směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost

přípustná, a stěžovatelka je řádně zastoupena (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Poté, vzhledem k tomu, že se jedná o kasační stížnost ve věci mezinárodní ochrany, se Nejvyšší správní soud ve smyslu § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelky. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

[8] Pro vlastní vymezení institutu nepřijatelnosti Nejvyšší správní soud odkazuje na své usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS, v němž vyložil neurčitý právní pojem „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“. Znaky tohoto pojmu jsou naplněny v případě „*rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu*“. Podle citovaného rozhodnutí je tedy kasační stížnost ve věcech mezinárodní ochrany přijatelná v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[9] Ve světle takto vymezených kritérií Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost předestírá k rozhodnutí především otázku naplnění podmínek pro udělení azylu z humanitárního důvodu ve smyslu § 14 zákona o azylu a dále otázku vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu (rozpor vycestování cizince s mezinárodními závazky České republiky). Tyto otázky ovšem v daném případě podle přesvědčení Nejvyššího správního soudu nezasluhují pozornosti z důvodu ad 1) až 4) kritérií přijatelnosti. Nejedná se o otázky, které by dosud nebyly v judikatuře Nejvyššího správního soudu řešeny, resp. byly řešeny rozdílně či vyžadovaly učinit judikaturní odklon; rovněž tak se nejedná o případ zásadního pochybení krajského soudu, které by mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatelky. Naopak, krajský soud posoudil případ stěžovatelky zcela v souladu s konstantní judikaturou, od které neshledal Nejvyšší správní soud důvodu se odchýlit, a proto dospěl k následujícímu závěru.

[10] Kasační stížnost je nepřijatelná.

[11] V návaznosti na obsah kasační stížnosti Nejvyšší správní soud předně konstatuje, že napadený rozsudek splňuje kritéria přezkoumatelnosti. Krajský soud jasně uvedl, proč námitky tvrzené stěžovatelkou neshledal důvodnými, a napadené rozhodnutí přezkoumal z hlediska všech důvodů pro udělení azylu. Náležitě přitom zohlednil všechny rozhodné skutečnosti. Vadu nepřezkoumatelnosti nelze vnímat jako subjektivní představu stěžovatelky o tom, jak měl krajský soud rozhodnout a jak podrobně se měl jejími námitkami zabývat. Jde o objektivní překážku znemožňující soudu konkrétní rozhodnutí přezkoumat. Takovou vadu však Nejvyšší správní soud v rozsudku krajského soudu neshledává; to ostatně potvrzuje také stěžovatelkou podaná kasační stížnost, která se závěry krajského soudu polemizuje.

[12] Výkladem pojmu „*případ hodný zvláštního zřetele*“ a v návaznosti na něj důvody pro udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu se kasační soud zabýval v řadě svých předchozích rozhodnutí (k tomu srov. rozsudek zdejšího soudu ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003 - 48; ze dne 19. 7. 2004, č. j. 5 Azs 105/2004 - 72, č. 375/2004 Sb. NSS,

ze dne 8. 4. 2004, č. j. 4 Azs 47/2004 - 60, ze dne 16. 2. 2005, č. j. 4 Azs 333/2004 - 69, či ze dne 27. 8. 2003, č. j. 5 Azs 3/2003 - 54, ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 - 55, nověji např. rozsudek ze dne 28. 1. 2015, č. j. 1 Azs 200/2014 - 27, č. 3200/2015 Sb. NSS, či ze dne 3. 5. 2018, č. j. 2 Azs 114/2018 - 30, č. 3751/2018 Sb. NSS).

[13] Z této judikatury, která je konstantně následována usneseními, kterými Nejvyšší správní soud kasační stížnosti neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu jako nepřijatelné odmítá, vyplývá, že pojem případ hodný zvláštního zřetele míří na situace, ve kterých žadatel o mezinárodní ochranu nesplňuje důvody pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, avšak konkrétní okolnosti případu jsou natolik výjimečné, tedy zvláštního zřetele hodné, že by bylo v daném případě „nehumánní" azyl neposkytnout. To umožňuje správnímu orgánu reagovat na případy, které byly v době přijímání zákona o azylu předvídány (zde jde např. o osoby zvlášť těžce postižené, nemocné, osoby přicházející z oblastí postižených nejrůznějšími přírodními a humanitárními katastrofami), ale také na případy nepředvídané.

[14] Azyl z humanitárních důvodů však nelze udělit pouze proto, že žadatel o mezinárodní ochranu by měl v zemi svého původu ekonomické potíže a nemohl by si tam najít práci. Přestože je v zemi původu obtížné najít si zaměstnání, které by žadateli o mezinárodní ochranu vystačilo k dostatečné obživě pro sebe i rodinu takového žadatele, nelze tyto obtíže, spojené s nedostatečnou obživou a seberealizací a plynoucí také z hospodářských potíží země původu, vnímat jinak, než jako potíže ekonomické, které samy o sobě případ hodný zvláštního zřetele nepředstavují.

[15] Stejně tak tímto případem není touha žadatele o mezinárodní ochranu nadále žít v České republice se svou rodinou. Sloučení rodiny, resp. zachování stávajících rodinných vazeb obecně nelze považovat za případ hodný zvláštního zřetele, pro který by mohl správní orgán humanitární azyl udělit, nejsou-li dány další podstatné skutečnosti, které by jeho udělení opodstatňovaly (např. již zmíněná přírodní katastrofa či vážné tělesné postižení, k tomu viz výše citovanou judikaturu). Nic takového však stěžovatelka netvrdila.

[16] Na udělení azylu podle § 14 zákona o azylu není právní nárok, jak správně připomněl krajský soud. Přezkum (ne)udělení azylu z humanitárních důvodů je přitom omezený. Zákon o azylu v § 14 kombinuje neurčitý právní pojem a správní uvážení, soud proto závěry žalovaného přezkoumává z hlediska mezí tohoto uvážení, příp. jeho zneužití (libovůle správního orgánu). Krajský soud však žádné takové pochybení nehledal a ani Nejvyšší správní soud nemá důvodu o zákonnosti závěrů žalovaného jakkoli pochybovat.

[17] Nelze totiž přehlédnout, že primárním důvodem pro podání žádosti o mezinárodní ochranu byla snaha stěžovatelky o legalizaci pobytu na území České republiky. Stěžovatelka přistoupila k podání žádosti o mezinárodní ochranu poté, co pozbyla pobytové oprávnění (povolení k dlouhodobému pobytu), a poté, co jí bylo vydáno rozhodnutí o správním vyhoštění, jak vyplývá z kopie jejího cestování pasu. Rozhodnutí o správním vyhoštění jí přitom bylo vydáno již v roce 2012, o mezinárodní ochranu stěžovatelka požádala až 23. 2. 2020 v Přijímacím středisku Zastávka; tj. po cca 8 letech od vydání posledně uvedeného rozhodnutí.

[18] V posuzované věci tak postup stěžovatelky výrazně nasvědčuje tomu, že na území České republiky zůstávala vědomě neoprávněně. Ostatně, při pohovoru k žádosti o mezinárodní ochranu uvedla: „*Nikdy jsem nedoufala, že dopadnu takto, doufala jsem, že pobyt*

získám zpět.“ S ohledem na uvedené nezbývá než konstatovat, že snaha o legalizaci pobytu důvod pro udělení mezinárodní ochrany nepředstavuje (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 10. 2006, č. j. 7 Azs 234/2005 - 48, či ze dne 26. 9. 2006, č. j. 4 Azs 442/2005 - 43).

[19] Pokud jde o druhou z nastíněných otázek, tj. případnou vážnou újmu ve smyslu § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu, byť stěžovatelka výslovně neuvedla, že její vycestování do Vietnamu je v rozporu s mezinárodními závazky České republiky, v podané kasační stížnosti tvrdila, že opuštěním její rodiny bude zasaženo do jejího práva na soukromý a rodinný život, které chrání čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Jde tedy o námitku směřující svoji podstatou právě proti neudělení doplňkové ochrany dle § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu.

[20] Doplňkovou ochranou z důvodu podle citovaného ustanovení se Nejvyšší správní soud zabýval např. v rozsudku ze dne 28. 11. 2008, č. j. 5 Azs 46/2008 - 71, či ze dne 25. 1. 2013, č. j. 5 Azs 7/2012 - 28, č. 2836/2013 Sb. NSS. V citovaných rozhodnutích se Nejvyšší správní soud vyjádřil v tom smyslu, že čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod neukládá státu všeobecný závazek resp. volbu dotčených osob ohledně země jejich společného pobytu, respektive napomáhat rozvíjení vztahů mezi nimi. Při stanovení rozsahu povinností státu je však nutno zvážit okolnosti konkrétní věci a posoudit, zda se nejedná o případ, kdy by nepřiměřeným zásahem do rodinného či soukromého života byla již nutnost pouhého vycestování z území České republiky.

[21] V projednávaném případě žalovaný uzavřel, že stěžovatelka může svůj pobyt v České republice řešit standardní cestou, tj. prostřednictvím institutů zakotvených v zákoně o pobytu cizinců. Zdůraznil, že o pobytové oprávnění (povolení k dlouhodobému pobytu) přišla stěžovatelka vlastní vinou, proto nelze konstatovat, že by důsledky jejího jednání (či opomenutí) měly představovat porušení mezinárodních závazků České republiky, což potvrdil i krajský soud.

[22] Také Nejvyšší správní soud shledává závěry žalovaného o tom, že stěžovatelka podmínky pro udělení doplňkové ochrany nesplňuje, souladnými s právními předpisy a doplňuje, že stěžovatelka při pohovoru k žádosti o mezinárodní ochranu netvrdila, že by na svém partnerovi, se kterým v České republice žije a který je otcem její nezletilé dcery To (rovněž příslušníkem Vietnamské socialistické republiky), byla existenčně závislá. Naopak tvrdila, že ve Vietnamu žijí její rodiče. Z její výpovědi také vyplynulo, že nezletilá dcera mluví pouze vietnamsky, ostatně jako sama stěžovatelka, jejímuž pohovoru byl přítomen tlumočník. Nelze proto uzavřít, že by již nutnost samotného vycestování stěžovatelky (příp. i její nezletilé dcery a partnera) představovala nepřiměřený zásah do jejího práva na rodinný a soukromý život, tj. rozpor s mezinárodními závazky České republiky.

[23] Nejvyšší správní soud tak uzavírá, že v případě napadeného rozsudku nebylo shledáno žádné zásadní pochybení krajského soudu. Ten se svým postupem neodchyluje od citované judikatury, která je jednotná a ustálená a poskytuje dostatečnou odpověď na námitky uplatněné v kasační stížnosti. Za těchto okolností Nejvyšší správní soud neshledal žádného důvodu pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání a konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatelky. Nejvyšší správní soud ji proto shledal ve smyslu § 104a s. ř. s. nepřijatelnou a odmítl ji.

[24] Při rozhodování o nákladech řízení Nejvyšší správní soud vycházel z usnesení svého rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020 - 33, č. 4170/2021 Sb. NSS, podle něhož je odmítnutí kasační stížnosti pro její nepřijatelnost, na rozdíl od jiných případů odmítnutí kasační stížnosti, druhem zjednodušeného meritorního přezkumu napadeného rozhodnutí krajského soudu. Výrok o náhradě nákladů řízení tedy opírá o § 60 odst. 1 (nikoli odst. 3) ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalovaný měl ve věci úspěch, měl by tedy vůči neúspěšné stěžovatelce právo na náhradu nákladů, které v řízení o kasační stížnosti důvodně vynaložil. Ze spisu však nevyplývá, že by mu v tomto řízení jakékoli náklady nad rámec běžné administrativní činnosti vznikly, proto mu soud jejich náhradu nepřiznal.

Poučení:

Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 9. února 2022

JUDr. Viktor Kučera
předseda senátu